

Geleceğe Bakmak Zihne İyi Gelir!

Özgür Arun

Doç. Dr., Baş Editör, Senex: Yaşlılık Çalışmaları Dergisi

Adres: Gerontoloji Bölümü, Akdeniz Üniversitesi, Kampüs, Antalya

E-Posta: arun@akdeniz.edu.tr

Doi: 10.24876/senex.2019.16

Künye: Arun, Ö.(2019). Geleceğe Bakmak Zihne İyi Gelir!. *Senex: Yaşlılık Çalışmaları Dergisi*, 3, 1-3.

 <https://orcid.org/0000-0002-6232-0785>

Japonya'nın dünyamıza hediye ettiği eşsiz anime yaratıcısı Hayao Miyazaki'nin *The Wind Rises* (2013) filminde bir sahne oldukça çarpıcıdır. Filmde küçük kız çatıda uzanmış gece gökyüzünü izleyen ağabeyine "Gözlüklerini takmamışsın! N'apıyorsun burada?" diye sorduğunda, uçak tasarımcısı olma hayalleri kuran Jiro şöyle yanıtlıyordu "Yıldızlara bakıyorum. Uzaklara bakmak gözlere iyi geliyormuş!"

Senex'in üçüncü yılında, bizler de yıldızlara, geleceğe ve uzaklara bakıyoruz. Uzaklara, geleceğe bakmak zihne de iyi geliyor. Hayaller kuruyoruz. Hep birlikte nefis bir düşünüş yapıyoruz.

Senex'in ikinci sayısı yayınlandığında, ilk sayıdaki düşünüşsel ve dinamik bir platform olma çağrısının karşılığını bulduğuna inanıyorduk. Üçüncü sayımızda ise bu enfes düşünüş hep birlikte gerçekleştirmenin mutluluğunu yaşıyoruz.

Son bir yıl içinde yaşlanma ve yaşlılık çalışmaları alanında çok sayıda gelişme yaşandı. Bunlardan ilki, bilimsel çalışmalarda kendini gösterdi. Yaşlanma çalışmaları alanında artık sayıları bir elin parmaklarıyla hesap edilemeyecek düzeyde bilimsel çalışmanın yapıyor olması oldukça umut verici. Nitekim Senex: Lisansüstü Yaşlılık Çalışmaları Kongresi,

1-2 Kasım 2019 tarihlerinde üçüncüsünü gerçekleştirdiğinde (www.senexkongre.com) bu çalışmaların nitelikli bir kısmını hep birlikte izleme, öğrenme şansına sahip olduk. Ana tartışma konusunun *gelecek kuşaklar* olduğu Senex kongresinin üçüncüsü; hukuk, mimari, iletişim, sosyoloji, demografi, kamu yönetimi, iktisat, gerontoloji, sosyal hizmetler, coğrafya gibi sosyal ve beşeri bilimler alanlarından çok sayıda genç araştırmacıya kapılarını açmıştı. Farklı disiplinlerden gelen araştırmacıların nitelikli araştırmalarını özgür bir platformda tartışması aynı zamanda aralarında sosyal diyalogun da gelişmesine katkı sunuyordu. Akademiye yaşlanma çalışmaları alanında somut olarak gördüğümüz bu gelişmenin yanında, 2019 yılında popüler kültür dergilerinin de yaşlanma başlığında özel sayılar hazırlaması önemli bir diğer gelişmeydi. Bu dergilerde, yaşlanma süreci ve yaşlılık dönemine ilişkin literatürdeki kimi kadim tartışmaların gündelik yaşam içinde izlerini bulduğunu, popüler biçimde gündemin bir parçası haline geldiğini gördük. Örneğin Birikim gibi neredeyse 40 yıllık yayın hayatına sahip aylık bir politika dergisinin iki sayısını yaşlanma konusuna ayırması; farklı disiplinlere mensup araştırmacıların bu başlıktaki tartışmalarını sosyal yönelimli olacak biçimde ele alması oldukça anlamlıydı. Bununla birlikte, akademi dışında sivil toplumun, alanda hem

politikanın hem de akademinin gündemini oluşturan yaşlanma başlığındaki tartışmalara aktif biçimde uygulamalarıyla katkı sunması, varlığını göstermek üzere kapasite geliştirmeye önem vermesi, insan kaynağına yatırım yapan çalışmalar ortaya koyması da bir başka adım olarak kendini gösterdi.

Türkiye’de, yerelden başlayarak genişleyen bir halkada, kır ve kent ölçeğinde uygulamalı çalışmalar yapan, yaşlananların bir çift sözünü gündemimize taşıyacak sivil toplum girişimlerine o denli büyük bir ihtiyaç duyuyoruz ki... Merkezi hükümetlerin yetkilerini yerele doğru devretmesi, yerel yönetimlerin eşitsizlikleri çözmek maksadıyla atılan bu ani adım için hazırlıksız olması, hizmetlerin de ufanmasına ve dağılmasına yol açıyor. Bu dağılma ile birlikte, çocukluktan, gençliğe ve yetişkinliğe uzanan bir süreçte, yaşamın ilk evrelerinden ilerleyen evrelerine doğru, yaşlılık dönemine bırakılmış dezavantajlarla dolu büyük bir mirası görüyor,, hükümetlerin bunun üstesinden gelmekte zorlandığı bir döneme tanıklık ediyoruz. Gelecek 10 yıl zenginleşmeden yaşlanan bir ülkede, sosyal, ekonomik ve çevresel kalkınmayı sürdürülebilir kılmak nasıl mümkün olacak? Hizmetler, toplumun tüm kesimlerine eşit ve adil biçimde nasıl sunulacak? Bu sorulara verilecek bulguyla donatılmış yanıtlar, yaygın ve dayanıklı olduğu kadar çeşitlilik içeren bir sivil toplum girişimiyle çözülebilir. Bu bağlamda, örneğin Senex: Yaşlanma Çalışmaları Derneği’nin (www.senex.org.tr) 2019 yılında yaptığı çağrı, yatay dayanışma ilişkilerinin tesis edilmesiyle sorunların aşılabileceğini ve güçlü yönlerin sürdürülebilir kılınabileceğini bizlerle paylaşıyordu.

2019 yılında yaşanan bu gelişmeler iki mühim boyutun da altını kalın biçimde çiziyordu: Birincisi, yaşlanma çalışmaları sadece yaşlılarla ilgili değildir! İkincisi, yaşlanmak aynı zamanda sosyal bir meseledir. Nitekim yakın gelecekte de, sosyal ve beşeri bilimlerin dışında, fen, mühendislik, tıp ve ziraat gibi alanların içinde yaşlanma ve yaşlılık meselesinin ne denli

büyük ölçüde sosyal boyutları itibarıyla ele alınacağını göreceğiz. O vakit, Senex, farklı disiplinlerden gelen araştırmacıların alana sunacağı böylesi bir katkıyı kapılarını açmış bekliyor olacak.

Senex: Yaşlılık Çalışmaları Dergisi, böylesi çarpıcı dönüşümlerin yaşandığı bir dönemin aynı zamanda bir tanığı olarak, 2019 yılında üçüncü sayısında, hak, ayrımcılık, bakım, toplumsal cinsiyet, yerinde yaşlanma gibi alanlardaki çalışmalarla çeşitlenmiş bir yelpazede yazılara yer vermektedir. Araştırma makalelerinin yanında, sahadan notlar bölümünde, farklı ölçeklerde tartışmaları Senex’in sayfalarına taşıyoruz.

Senex’in üçüncü sayısından itibaren Tez Ödülü başlıklı yeni bir bölüme de yer ayırmaya başlıyoruz. Tez ödülü bölümünde, **Yaşlanma Çalışmalarında Üstün Başarı Tez Ödülü**’nü almış araştırmacılara yer vereceğiz. Akdeniz Üniversitesi ve Lund Üniversitesi (İsveç) işbirliği, Raoul Wallenberg Enstitüsü desteğiyle Senex: Yaşlılık Çalışmaları Dergisi tarafından verilen bu ödül;

Türkiye’nin demografik dönüşüm sürecinde yaşlanma çalışmalarına olan ilgiyi artırmak,

lisansüstü çalışmalarını farklı alanlarda sürdüren genç bilim insanları için yaşlanma ve yaşlılık alanında ufuk açıcı araştırmaları özendirmek,

araştırmacılar arasında etkileşimli bir ağ oluşturarak sosyal diyalogu geliştirmek amacıyla sunulmaktadır.

Yaşlanma Çalışmalarında Üstün Başarı Tez Ödülü’nü 2019 yılında almış olan üç araştırmacı, lisansüstü çalışmaları sırasında gerçekleştirdikleri araştırmalarının ilk gününden başlayarak son ana kadar geçen süredeki akademik serüvenlerini bizlerle paylaşıyorlar. Yaş dostu çevre, bakım ve geronteknoloji ile zaman kullanımı gibi kavramları ele alarak operasyonelleştiren genç araştırmacılar, çalışmalarlarıyla aynı zamanda alanda ilk olma özelliğini de taşıyorlar. Her biri,

kendi disipliniinde, özgünlüğü, araştırma sorusu ve yöntemiyle, alana sundukları bilimsel katkılar düşünöldüğünde ilklere imza atıyorlar. Böylece, Senex, alanda gerçekleştirilmiş seçkin araştırmaları akademinin, sosyal politikanın ve sivil toplumun gündemine de taşımanın yollarının arayışında... Hem ödöl almış çalışmaların hem de onların yaygınlaşmasına aracılık eden Senex'in bu yeni bölümünün alana kavrayış sunmasını diliyorum.

Üçüncü sayımızda da, açık erişimi benimsemiş Senex: Yaşlılık Çalışmaları Dergisi'ni hepimizin yapan tüm katkı verenlere; kör hakem değerlendirmesi sonucu ona can katan

meslektaşlarımıza, ilgisini esirgemeyen yazarlarımıza, mizanpaj ve redaksiyonda emek veren ekibimize minnettarım.

En nihayetinde yıldızlara, uzaklara, geleceğe bakıyoruz, hayaller kuruyoruz. Ortak bir düşünüş görüyoruz. Düşümüzü hep birlikte gerçekleştirmenin mutluluğunu yaşıyoruz.

Kaynakça

Miyazaki, H., (2013). The Wind Rises. Japan: Studio Ghibli.